

Zajedno možemo bolje!!!

U trećem izdanju biltena govorimo o najistaknutijim aktivnostima u proteklom periodu: uspješno objavljenom Drugom pozivu za predaju projektnih prijedloga, informativnim događajima kroz koje smo pružili podršku potencijalnim aplikantima a predstavimo vam i neke zanimljivosti kao i ostvarene rezultate projekata finansiranih u okviru Prvog poziva.

Drugi poziv za predaju projektnih prijedloga

Jesen 2019. bila je posebno značajna za naš Program. Tokom septembra smo objavili Drugi poziv za predaju projektnih prijedloga, a u nastavku je uslijedio niz aktivnosti u cilju promocije Poziva i Programa. Više od tri miliona eura opredijeljeno je za projekte prekogranične saradnje između neprofitnih organizacija/institucija iz Srbije i Crne Gore koji treba da doprinesu jačanju socijalne i kulturne inkluzije ranjivih grupa, kao i unapređenju kapaciteta za korišćenje turističkih potencijala obje države.

Za organizaciju svečane konferencije i prve informativne sesije ovaj put smo odabrali Podgoricu. Više od 80 predstavnika različitih institucija prisustvovalo je svečanom događaju. Konferenciju je uvodnim obraćanjem otvorila g-đa Ivana Glišević Đurović, zamjenica glavnog pregovarača i nacionalna IPA koordinatorka. "Ovaj poziv je nastavak uspješne prekogranične saradnje između Crne Gore i Srbije započete 2008. godine, u okviru koje su u periodu od 2008. do 2018. godine, kroz četiri javna poziva za dostavljanje predloga projekata, ugovorena 43 projekta, ukupne vrijednosti 9,6 miliona eura. Projekti su realizovani ili se još uvijek realizuju u oblastima kulture, turizma, zdravstvene zaštite, ekonomske saradnje, socijalne inkluzije, zapošljavanja, zaštite životne sredine i prevencije od rizika. U okviru Prvog poziva kroz projekte učestvuje 29 partnerskih institucija iz obje države kao što su opštine, javne institucije i nevladine organizacije, koje sprovode aktivnosti u 21 opštini u Crnoj Gori i Srbiji, što nas posebno raduje jer snaži postojeće i uspostavlja nove veze između organizacija i ljudi iz dvije države", istakla je Glišević Đurović.

U nadi da ćemo podstaći potencijalne aplikante na predaju što kvalitetnijih projekata organizovali smo promociju Poziva kroz dodatne tri informativne sesije i jedan Forum za podsticanje projektnih partnerstava. Događajima u Priboju, Sjenici i Bijelom Polju prisustvovalo je više od 150 zainteresovanih predstavnika različitih institucija.

Zajedno možemo bolje!!!

Zanimljive priče sa projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva

PORALIST

Ljekovito i aromatično bilje se koriste kao biljni lijekovi u Srbiji i Crnoj Gori vijekovima i široko su prisutni u farmaceutskoj, kozmetičkoj, hemijskoj i prehrambenoj industriji. Održiva proizvodnja ljekovitog i drugih aromatičnog bilja podrazumijeva pribavljanje sjemena i genetskih sirovina putem prikupljanja nekultiviranih postrojenja za proizvodnju bilja (kultivacije, proizvodnja plantaža). 43% od ukupnog broja ljekovitog bilja koje postoji u Evropi raste u Srbiji a 26% u Crnoj Gori.

Jedan od glavnih instrumenata i mehanizama za postizanje ciljeva projekta i uvođenje nove inicijative u ciljanim oblastima je moderan i integrisani informacioni sistem koji treba da proistekne iz ove prekogranične saradnje u obliku višenamjenske veb platforme za zaštitu životne sredine u opštinama Prijepolje i Bijelo Polje. Platforma će biti dostupna svim zainteresovanim pojedincima i relevantnim institucijama u obje zemlje koji su aktivni u oblasti ljekovitog bilja, biodiverziteta i životne sredine u cjelini.

Pored procjene trenutnog stanja na terenu, u mapiranom području, istraživanja biljnih vrsta i uspostavljanja funkcionalne opservatorije ljekovitog bilja, ostale projektne aktivnosti su usmjerene na bavljenje lokalnog stanovništva ljekovitim biljem i izgradnju kapaciteta neophodnih za odgovorno korišćenje raspoloživih prirodnih resursa i integracije njihovih potencijala u drugim sektorima, prvenstveno turizmu.

U prethodnom periodu, treninzi edukacije lokalnih aktera o važnosti, zaštiti, tehnikama održivog prikupljanja, pakovanja i čuvanja ljekovitog bilja, sa posebnim osvrtom na kontejnersko uzgajanje i kompostiranje, organizovane su u Prijepolju i Bijelom Polju.

“Srećna sam što ću biti deo ovog projekta, jer ja to vidim kao priliku da nastavim ručnu proizvodnju sapuna na bazi ljekovitog bilja. Zahvalna sam na podršci ne samo u povezivanje sa dobavljačima sirovina i potencijalnih kupaca, nego u sticanju znanja i upoznavanje sa primerima najbolje prakse u razvoju malog biznisa. Dah svežine Jabuka je mala

porodična proizvodnja 100% prirodnih sapuna obogaćenih komponentama ljekovitog bilja koje se koriste u medicinske i kozmetičke svrhe. Najveći izazov za rast proizvodnje je povećanje distribucije. Nadam se da će učešće u ovom projektu i aktivnostima koje se odnose na dizajn odgovarajućeg paketa i saradnja sa partnerima, pomoći da proširim poslovanje i osiguram svoje zaposlenje“ - kaže Milka Reljić vlasnik male proizvodnju sapuna iz sela Jabuka.

Zajedno možemo bolje!!!

Zanimljive priče sa projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva

ZANATLIJA

U cilju stvaranja održivog sistema podrške zanatlijama, prekogranična saradnja je veoma važna za razmjenu iskustava, širenje i stvaranja novog tržišta. Takođe je važna za jačanje kapaciteta institucija za učešće u prekograničnoj saradnji i učenje kroz primjere različitih iskustava.

Problemi nedostatka radnih mjesta i migracije mladih ka zapadnoj Evropi između ostalog opterećuje lokalne zajednice kako u Rožajama (Crna Gora) tako i u Sjenici (Srbija). Ove dvije opštine su uspostavile saradnju i razvile projekat pod nazivom "Zanatlija". Tradicionalni zanati i zanatlije su bili dobro poznati u obje opštine prije industrijalizacije i bili su zanemareni tokom posljednje decenije krize koja uključuje rat na prostoru bivše Jugoslavije.

Ekonomsku situaciju u Rožajama i Sjenici karakteriše ekstremna nerazvijenost, duboke recesije u industrijskoj i poljoprivrednoj proizvodnji, kao i visoke stope nezaposlenosti, posebno među mladima, koji nemaju mogućnosti

zapošljavanja, što često dovodi do migracije ka glavnim gradovima ili prema zemljama Evropske unije.

Uz finansijsku podršku, u vrijednosti od 164.446 evra, Opštine Rožaje i Sjenica će povećati mogućnosti zapošljavanja zanatlija i stvoriti povoljno poslovno okruženje za postojeće i nove zanatske preduzetnike. Kroz niz aktivnosti na projektu do sada je podržano 60 direktnih korisnika kroz treninge i uslugu mentorstva, ojačani kapaciteti

Zajedno možemo bolje!!!

lokalnih zajednica za razvoj zanatstva, ojačani kapaciteti u srednjim stručnim školama za poboljšanje nastavnih planova obrazovanja u zanatstvu i obezbijeđen značajan doprinos za stvaranje održive podrška zanatlijama u Rožajama i Sjenici.

„Projekt ZANATLIJA je odlična prilika za razvoj poslovnih ideja, u smislu umrežavanja sa profesionalcima iz različitih oblasti (ekonomije, poduzetništva, biznisa, psihologije, medija...) i za dobijanje potrebnih doprinosa i smjernica (korak po korak) sa stručnim mentorima za razvoj i implementaciju ideje u održiv i profitabilan posao. Aktivnosti zasnovane na projektu nude alate za prevazilaženje prepreka koje postavljaju lične sumnje i nesigurnosti, kao i alate za dodatna znanja

koja su ključna za pojašnjenje i realizaciju poslovne ideje. Tačnije, ovaj projekat i profesionalci povezani sa njim partneri su u svakoj poslovnoj ideji sa velikom posvećenošću da se ta ideja pretvori u posao“ – Semir Dedeić, zanatlija iz Rožaja.

Zajedno možemo bolje!!!

Zanimljive priče sa projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva

MI MOŽEMO

Osnovni cilj projekta „MI MOŽEMO“ je izgradnja tehničkih kapaciteta lokalnih zajednica i efikasna primjena znanja kroz korišćenje obnovljivih izvora energije i povećanja energetske efikasnosti, kao mjera za smanjenje klimatskih promjena.

Jedna od ključnih ciljnih grupa su mladi ljudi koji pohađaju osnovne i srednje škole u pograničnom području Srbije i Crne Gore, a projekat predviđa niz aktivnosti koje treba da doprinesu unapređenju obrazovnog procesa i znanja o obnovljivim izvorima energije i smanjenju klimatskih promjena.

Jedan od odabranih partnerskih škola je poljoprivredno-hemijska “Dr Đorđe Radić” iz Kraljeva. Kao dio pilot projekata u oblasti obnovljivih izvora energije i stvaranja preduslova za bolje obrazovanje srednjoškolaca u ovoj oblasti, škola je dobila fotonaponski sistem za proizvodnju solarne električne energije od 480V za školski kabinet, koji je takođe opremljen sa računarima, projektorom i dvije magnetne ploče kroz projekat a sa ciljem upoznavanja učenika sa upotrebom solarne energije za generisanje električne energije.

Aleksandra Jovankin Aleksić, pedagog škole, je dala izjavu o važnosti učešća škole u projektu: “Projekat „Mi možemo“ omogućava praktičnu primenu učenja o obnovljivim izvorima energije. Solarni paneli će pružiti studentima

priliku da se upoznaju sa upotrebom solarne energije kroz tehnologiju koja je potrebna u učionici za isporuku električne energije. Modernizacija nastave kroz korišćenje informacionih tehnologija drži korak sa vremenom, nastava je danas dinamičnija, prilagođenija interesima mladih ljudi. Projekat, pored direktne koristi za nastavnike i učenike, koji se odnosi i upotrebu savremenih tehnologija i obnovljivih izvora energije doprinosi razvoju škole i lokalne zajednice. Učešćem u projektima prekogranične kao i putem međunarodnih projekata od strane škole, naša škola postaje moderna i konkurentna u obrazovanju i tržišta rada, posebno kroz primenu savremenih metoda rada. Saradnja sa partnerskim školama i organizacijama kroz ovaj projekat proširuje našu mrežu saradnika i čini nas spremnijim za buduće umrežavanje na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou.“

Zajedno možemo bolje!!!

Zanimljive priče sa projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva

Rehabilitacija ilegalnog otpada na rijeci Lim i podizanje svijesti o njegovoj štetnosti

Kroz projekat "Rehabilitacija ilegalnih deponija na rijeci Lim i podizanje svijesti o njihovoj štetnosti" uklonjeno je dvanaest nelegalnih odlagališta smeća u Bijelom Polju i Priboju.

Aktivnosti predviđene projektom usmjerene su na zaštitu životne sredine uklanjanjem ilegalnih deponija, uspostavljanjem sistema monitoringa i podizanja svijesti ljudi o ispravnom odlaganju otpada.

– JKP "Usluga" je očistila i više od šest nelegalnih deponija predviđenih projektom. Očistili smo deponije kod Sportske dvorane, kod stajališta ispod Panje glave, obalu Lima koja je poprilično duga – od Novog mosta do starog Fapovog mosta, Banjski čamac i dve lokacije na Luci. U okviru Svetskog dana voda i naknadno smo čistili obale Lima, zajedno sa Rafting klubom "Eko Lim" i Kancelarijom za mlade kada smo prikupili više od 50 džakova komunalnog otpada. Na nekim lokacijama, nažalost, nesavesni pojedinci su ponovo deponovali manje količine smeća, ali i zemlje i šuta – kaže direktor JKP "Usluga" Željko Ječmenica.

Kako bi se spriječilo ponovno stvaranje divljih deponija, narednih dana na očišćenim lokacijama će se postaviti kontejneri. U planu je da se na kritičnim lokacijama postaviti i video nadzor, čime bi se smanjila mogućnost nesavjesnim građanima da odlažu komunalni otpad na mjestima koja za to nisu predviđena.

– U okviru projekta dobili smo 30 kontejnera zapremine 1,1 m³, koji će biti postavljeni na očišćenim lokacijama a i šire. Predviđeno je i ozelenjavanje tih površina- dobili smo 60 sadnica breze i 30 sadnica bora i jele – navodi Ječmenica.

"Projektom smo podigli sopstvene kapacitete u sprovođenje EU prekograničnih projekata, i kroz nabavku

specijalizovane laboratorijske opreme obuku, sticanjem sertifikata, mjerićemo u budućem periodu kvalitet rječne i pitke vode u opštinama Priboj i Bijelo Polje, što je osim očišćenih deponija, najznačajniji proizvod ovog prekograničnog projekta" - Slobodanka Prebiračević, projektni službenik za nabavku i izvještavanje, Opština Bijelo Polje.

Zajedno možemo bolje!!!

Zanimljive priče sa projekata ugovorenih u okviru Prvog poziva

BinS

Projekat "Uvođenje održivog upravljanja otpadom – BinS" koji zajednički sprovode Opština Gusinje, kao vodeći partner, i JKP „Vrela“ iz Sjenice daje doprinos zaštiti životne sredine u prekograničnom području kroz jačanje sistema upravljanja čvrstim otpadom. Konkretni benefiti za ove dvije opštine, kao i za njihova komunalna preduzeća, se ogledaju u nabavci po jednog specijalizovnog kamiona za sakupljanje čvrstog otpada i 60 kontejnera koji će umnogome doprinijeti unapređenju stanja komunalne infrastrukture.

"Korist od realizacije ovog projekta zaista je od velikog značaja. Stvoreni su bolji uslovi za kvalitet života naših građana u smislu deponovanja komunalnog otpada s jedne strane, a sa druge strane nama je omogućeno bolje funkcionisanje u obavljanju naših svakodnevnih aktivnosti. Kada je riječ o promjenama koje nam je donio ovaj projekat, one se

odnose najviše na način funkcionisanja našeg Društva, kao i stvaranje pretpostavki da u budućem radu mogućnost za eventualne zastoje je svedena na minimum. Jedna od bitnijih promjena je to da realizacija ovog projekta daje veću sigurnost i povjerenje našim građanima kada je riječ o obavljanju naše djelatnosti. Korist prekogranične saradnje je od velikog značaja. Važnost ovakvih projekata je pokazatelj da institucije ili javne službe iz različitih država zajednički mogu realizovati ovako značajne projekte. Takođe, dolazi do upoznavanja i razmjene iskustava koja su veoma značajna. Činjenica je da se na ovaj način povećava stepen zaštite životne sredine. Postoji široka lepeza mogućnosti da se doprinese unapređenju kvaliteta života građana. Smatramo da treba nastaviti sa realizacijom sličnih projekata prekogranične saradnje koji su vezani za komunalni otpad i zaštitu životne sredine." – izjavio je direktor DOO Komunalne djelatnosti Gusinje Demir Bajrović.

Nakon realizacije projekta očekuje se povećano interesovanje građana za selektivno odlaganje otpada, kao i unaprijeđenje sistema prikupljanja otpada u opštinama Gusinje i Sjenica.

Zajedno možemo bolje!!!

Zajedno možemo bolje!!!

Ministarstvo za evropske integracije
Republika Srbija

CRNA GORA
Kabinet Predsjednika
Kancelarija za evropske integracije

www.evropa.gov.rs

www.mei.gov.rs

www.eu.me

www.kei.gov.me

Ovaj Program finasira Evropska unija

Bilten je napravljen uz podršku Evropske unije. Sadržaj biltena je isključiva odgovornost operativnih struktura uključenih u implementaciju IPA Programa prekogranične saradnje Srbija-Crna Gora 2014-2020, te ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.

Zajedno možemo bolje!!!

